

2015 #0

Essays | interviews | rubrieken | signalementen over non-fictie in de breedte

De Nederlandse Boekengids

#0-
nummer
1+1
om weg te
geven

LOSSE VERKOOP: €4,95

9 789462 982031

Interviews met **Robbert Dijkgraaf** en **Hans Goedkoop** over wetenschap en werkelijkheid + Essays over economisme, klimaatverandering, kwantumbiologie, **Erasmus** en **Malthus** + De rubrieken **Herlezen over Gombrich**, **de Bibliotheek van het Rijks** en **Het boekenbedrijf** + Bijdragen van o.a. **Maxim Februari**, **Arjen Mulder**, **Willem Otterspeer** en **René van Stipriaan** + Tips van **Tim Parks** en **Ian Buruma**

- 3 Redactioneel
- 4 Wij stellen nog altijd dezelfde vragen Interview met Robbert Dijkgraaf door Merlijn Olnon
- 6 Het wonder van de kwantumbiologie door Arjen Mulder
- 8 Ombrofilia door Frans W. Saris
- 12 Erasmus door Willem Otterspeer
- 14 Malthus door Harry van Dalen
- 18 De dubbelzinnigheid van de geschiedenis interview met Hans Goedkoop door Esther Wils
- 22 Herlezen
The Story of Art, E.H. Gombrich door Jeroen Stumpel
- 24 Bibliotheek
Een balzaal voor boeken door Arjan de Koomen
- 27 Het boekenbedrijf
Waarom lezers ontrouw lijken door René van Stipriaan
- 28 Kort
Elf opmerkelijke titels uit binnen- en buitenland
- 30 Polemieken
De Europese universiteit: tussen wal en schip? door Jeroen Duindam
- 33 Wat en hoe van het economisme door Steven van Schuppen
- 35 De Amerikaanse droom is uitgewerkt door Jan-Hendrik Bakker
- 37 Op komst/ lang
Daar wordt wat groots verricht door Herman Keppy
- 38 Op komst/ kort
Twaalf opmerkelijke titels uit binnen- en buitenland

Interview Dijkgraaf

Ombrofilia

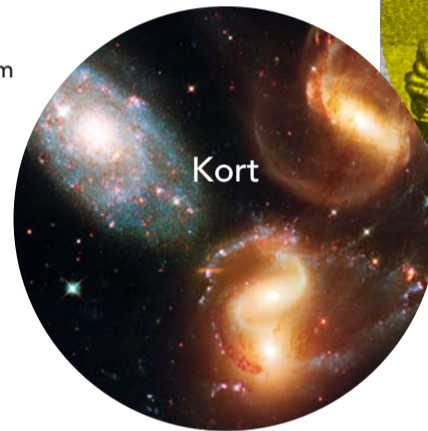
Malthus

Gombrich

Erasmus

Kort

Medewerkers aan dit nummer

Jan-Hendrik Bakker (1953) is filosoof en essayist. Hij schrijft over cultuur en de stedelijke samenleving. Zijn jongste boek is *In stilte. Een filosofie van de afzondering* (2015).
Zie www.janhendrikbakker.nl

Ian Buruma (1951) is sinoloog, japanoloog, journalist en schrijver, als hoogleraar verbonden aan Bard College, New York en als essayist aan *The New York Review of Books*.
Zie www.ianburuma.com

Harry van Dalen (1961) is als hoogleraar economie verbonden aan Tilburg University en als onderzoeker aan het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) te Den Haag.

Jeroen Duindam (1962) is historicus en fagottist en is na aanstellingen aan de universiteiten van Utrecht en Groningen nu werkzaam als hoogleraar vroegmoderne geschiedenis aan de Universiteit Leiden.

Maxim Februari (1963) is ethicus, jurist, schrijver en columnist voor *NRC Handelsblad*. Hij heeft zitting in de

redactieraad van *DNBg*.
Zie www.maximfebruari.nl

Siegfried Huigen (1959) doceert Nederlandse letterkunde en cultuurgeschiedenis aan de Universiteit van Wrocław in Polen en is daarnaast verbonden aan de vakgroep Afrikaans & Nederlands van de Universiteit van Stellenbosch.

Herman Keppy (1960) is journalist en schrijver, en geassocieerd onderzoeker bij het NIOD. Hij heeft verschillende titels over Nederlands-Indië op zijn naam staan. Zie www.hermankeppy.com.

Arjan de Koomen (1962) doceert kunstgeschiedenis aan de UvA, waar hij aan de wieg stond van de nieuwe master Conservering en restauratie van cultureel erfgoed. In het verleden werkte hij als conservator beeldhouwkunst in het Rijksmuseum.

Arjen Mulder (1955) is bioloog en essayist, en doceert mediatheorie en social semiotics aan KASK, Gent. Zijn meest recente boek is het veelgeprezen *Wat is leven?* (2014).

Merlijn Olnon (1972) is Turkoloog/Ottomanist en historicus. Hij is bij Athenaeum Boekhandel verantwoordelijk voor de academische activiteiten en relaties, is criticus, essayist, redacteur van *De Gids* en hoofdredacteur van *DNBg*.

Willem Otterspeer (1950) is hoogleraar (universiteits)geschiedenis aan de Universiteit Leiden, essayist, biograaf van W.F. Hermans, Johan Huizinga e.a. en redactieraadslid van *DNBg*.

Tim Parks (1954) is schrijver, criticus, vertaler en docent vertaalwetenschap aan de IULM in Milaan. Hij schrijft regelmatig voor *The London Review of Books* en *The New York Review of Books*.
Zie www.tim-parks.com.

Frans W. Saris (1942) was als fysicus werkzaam bij Amolf, Universiteit Utrecht, ECN en Universiteit Leiden, als columnist bij *NRC*, als redacteur bij *De Gids*. Hij schrijft columns, essays en boeken. Zie www.franswsaris.nl

Steven van Schuppen (1955) is onderzoeker en publicist op het gebied van landschap, geschiedenis, mentaliteit

en ruimtelijke ontwikkeling.
Zie www.stevenvanschuppen.nl

René van Stipriaan (1959) was jarenlang hoofdredacteur van de *DBNL* en in 2013 medeoprichter van Digitale Werken. Daarnaast is hij auteur van vele artikelen en boeken, waaronder *Het volle leven* en *Ooggetuigen van de Gouden Eeuw*.

Jeroen Stumpel (1951) is hoogleraar iconologie en kunsttheorie aan het departement geschiedenis en kunstgeschiedenis van de Universiteit Utrecht. Naast wetenschappelijke publicaties schrijft hij regelmatig artikelen voor *Kunstschrift*.

Boudewijn Walraven (1947) is emeritus hoogleraar Koreaans van de Universiteit Leiden en momenteel als *visiting professor* verbonden aan de Sungkyunkwan University in Seoul, Korea.

Esther Wils (1964) is freelance publicist, was jarenlang als redacteur-secretaris werkzaam bij *De Gids* en vervult die functie nu bij *DNBg*.

Colofon

Oplage
20.000 exemplaren

Druk
Rodi Rotatiedruk

Ontwerp
Arthur Meyer, Den Haag

Redactie
Merlijn Olnon
Esther Wils

Redactieraad
Marc Chavannes
Maxim Februari
Willem Otterspeer

Met dank aan
Athenaeum Boekhandel

DNBg wordt in licentie van Stichting *DNBg* i.o. uitgegeven door

A X U P X Amsterdam University Press

Omslag: Pronkstilleven
Adriaen van Utrecht, 1644.
Collectie Rijksmuseum

2015 #0
D N
B g

Word abonnee! Zie www.nederlandseboekengids.nl

VOLGENS de statistieken mag Nederland zich rekenen tot de rijkste, hoogst opgeleide en gelukkigste landen ter wereld. Nog altijd, zou je er haast aan toevoegen, want we lijken ons in ons kleine rijke uithoekje van Europa toch wat belaagd te voelen door de reeks internationale crises die ons de afgelopen jaren overvalt. Toch hoefden de kredietcrisis, de vastgoedcrisis, de bankencrisis, de retailcrisis, de politieke en humanitaire crises rond Syrië, Rusland, de EU, en de stromen vluchtelingen geen verassingen te zijn. Stuk voor stuk werden zij op voorhand en als eerste in uiterst leesbare vorm, overtuigend en met kennis van zaken aangekondigd in kritisch-essayistische publicaties als *The New York Review of Books*, *The London Review of Books* en het *Times Literary Supplement*.

‘Regeren is vooruitzien’ luidt het gezegde. ‘En terug- en om je heen zien’, zouden wij daaraan toevoegen. Het vereist een wijdlopende nieuwsgierigheid die beter gevoed wordt door het boek dan door de dagelijkse actualiteit of een achtergrondartikel, zoals ook Robbert Dijkgraaf in de volgende pagina’s betoogt. Dat willen wij bereiken met bedachtzame en originele stukken die de wereld en de menselijke conditie bekijken door het prisma van het boek en de daarin vervatte kennis en inzichten. Wie zijn nieuwsgierigheid op die manier de vrije loop wil laten, moet kunnen rekenen op een betrouwbare gids die verder gaat dan journalistiek en opinie; die zich consequent wijdt aan onze cultuur, in de breedste zin van het woord.

In het Engelse taalgebied blijven vele honderdduizenden op de hoogte van de laatste wetenschappelijke en culturele inzichten zoals die in duizenden boeken per jaar ter vermeerdering van de gedeelde kennis beschikbaar worden gesteld. Daarvoor hoeven zij die niet

stuk voor stuk onder ogen te krijgen: zij hoeven alleen de pagina’s van hun favoriete boekengidsen op te slaan. Vreemd genoeg ontbeert het Nederlandse taalgebied zo’n gids. Het is die leemte die wij met *De Nederlandse Boekengids* willen vullen.

Als u dit leest zijn wij al een eind op weg om dat te realiseren. Ons eigenwijze plan kon op veel enthousiasme rekenen – van Amsterdam University Press, van Athenaeum Boekhandel, van onze redactieraad, onze auteurs, onze vormgever, van de adverterende uitgevers, en onze academische en mediapartners. Allemaal spannen zij zich de afgelopen maanden belangeloos met ons in, om u te laten zien dat deze vorm van ideënrijkdom niet voorbehouden is aan het buitenland.

Jaargang 2016

Mochten wij – met uw steun – volgend jaar een complete jaargang kunnen maken, dan vindt u daarin het recept terug zoals u dat in ons nulnummer aantreft: essayistische boekbesprekingen van verschillende lengte, signalementen van veelbelovende titels en rubrieken die de cultuur van het boek centraal stellen. Wij *Herlezen* omdat niet alleen het actuele zeggingskracht heeft, we bezoeken de *Bibliotheek* omdat die in een tijd van digitalisering extra gekoesterd moet worden, we volgen *Het boekenbedrijf* omdat er spannende ontwikkelingen gaande zijn die consequenties hebben voor het aanbod.

In dit nulnummer treft u als uitzondering en cadeautje twee interviews met voormannen van de wereldse wetenschap, beiden gekenmerkt door wat wij ook nastreven: nieuwsgierigheid en sceptis, engagement en distantie, een serieuze inzet en een speelse geest – en gevoel voor schoonheid. Grote woorden die wij probe-

ren waar te maken met de hulp van Nederlands beste schrijvers. Behalve de auteurs die aan dit nummer meewerkten mogen we volgend jaar rekenen op bijdragen van Remieg Aerts, Maarten Asscher, Philipp Blom, Rens Bod, Marc Chavannes, Ko Colijn, Trudy Dehue, Louise O. Fresco, Piet Gerbrandy, Tijs Goldschmidt, Caroline de Gruyter, Mariëtte Haveman, Arnold Heumakers, Auke Hulst, Bert Keizer, Ileen Montijn, Willem Jan Otten, Abram de Swaan, Auke van der Woud en vele anderen; hun specialismen vertegenwoordigen de vele terreinen die ons tijdschrift wil bestrijken. Bij *De Nederlandse Boekengids* geen angst met een keurkorps van seniorschrijvers voor belegen door te gaan; opgebouwde kennis en ervaring leveren domweg de verstandigste en interessantste kijk op de wereld. Wat niet wil zeggen dat jong talent wordt buitengesloten.

Wij brengen twee rijke tradities mee: die van de *Academische Boekengids* en die van *De Gids*. De laatste begeeft zich steeds nadrukkelijker op het literaire pad, de eerste struikelde enkele jaren geleden over een afhankelijkheid van universitaire begrotingen en een te laag publiek profiel. *De Nederlandse Boekengids* is een publiekstijdschrift dat zich niet zozeer op een academisch publiek richt als wel op de individuele lezer met een stevige appetijt, die zelf wil investeren in een levende boekencultuur.

Dit nulnummer is onze uitnodiging aan u om te tonen dat er ook in Nederland plaats is om die rijkdom te behouden en verder uit te bouwen. U kunt zich abonneren via onze website: www.nederlandseboekengids.nl. En geeft u uw tweede exemplaar van dit nulnummer aan een gelijkgestemde, dan maakt het tijdschrift twee keer zo veel kans op een succesvol en langdurig voortbestaan.

Merlijn Olon & Esther Wils